

Zutphen vijftig jaar geleden (4)

Wat hield de gemoederen in Zutphen zoal bezig in het laatste kwartaal van 1959? Dat was vooral het lage water in de IJssel – ook anno 2009 een dankbaar onderwerp voor journalisten. En het water stond toen ook écht laag: op 30 oktober 1959 bij Zutphen 143 cm + NAP, en bij Eefde IJssel zelfs 104 cm. Dan valt het nu nog wel mee: op 8 oktober 2009 was de waterstand bij Zutphen-Noord nog altijd een meter hoger.

Er moet spoedig water komen

8 oktober – ‘Wegens abnormale waterstand is het verboden van de boten tot nader order gebruik te maken. Overtreding wordt gestraft. Het bestuur’. Dit zeggen ze bij Isala. Bij ‘Het Cabinetje’ hetzelfde beeld: boten die gelaten met de neus in de modder op regen wachten. Vele zijn gevlucht.

We drinken een kopje thee bij mevrouw W. van Alphen op haar woonschip *Widl*. Haar boot ligt schuin en hapt als het ware naar lucht, als een vis op het droge. ‘Je wordt hier echt duizelig. Je wordt er ook doodmoe van. Zo droog als nu hebben we nog nooit gezeten. In de kasten heb ik alles moeten vastzetten. Het ergste is en blijft het lopen. Op het laatst zie je alles zweven; alles is scheef: de schilderijen, de tafel, de stoelen, maar ook de bomen, de huizen, de trap.’ De grootste angst van mevr. Van Alphen is dat het schip

op hout of ijzer ligt. ‘Kijk, daar steekt ook een ijzeren paal boven water. Je weet nooit wat er allemaal onder het schip zit. Ik ben als de dood voor lekkage, straks...’

Nachtvaarverbod

Het was werkelijk een opluchting toen we op de IJssel nog enkele schepen zagen varen. De grote schepen hebben het helemaal slecht. ‘Naar boven, bij Westervoort, is het nog erger dan hier’, zegt een schipper uit Groningen. ‘We kunnen minder laden; er is een nachtvaarverbod; ik loop het risico dat de schroef ergens op kapot slaat of dat ik lek stoot op scherpe voorwerpen. Aan de andere kant zijn de prijzen op dit moment goed. Maar we moeten regen hebben.’

Op de bankjes aan de IJssel zaten opaatjes heerlijk in het zonnetje. Ze genoten van het uitzicht en... van het weer.

Angstig avontuur!

9 oktober – Bij werkzaamheden voor het maken van een tunnel in de Industrieweg, op de plaats van het spoorwegviaduct, is men gisteren op een grote granaat gestoten, die op een diepte van één meter naast een der pijlers zat.

Het was hedenmorgen nog niet bekend of het projectiel gevaar had kunnen opleveren.

Zou dit wel het geval zijn, dan mogen de arbeiders die hier werken, van geluk spreken dat er geen ongeluk is gebeurd. Men meende aanvankelijk met een stuk ijzer te doen te hebben, zodat een pneumatische boor en zelfs een pikhouweel werden gebruikt om het – zoals later zou blijken – projectiel te verwijderen. Onmiddellijk werd het werk stilgelegd en de

Opruimingsdienst gewaarschuwd. Aanvankelijk was men van plan het treinverkeer op deze lijn ook te staken, doch na de nodige voorzorgsmaatregelen te hebben getroffen, mochten de treinen met een snelheid van vijf kilometer deze plaats

passeren. Vermoedelijk is het projectiel afkomstig van de munitietrein die aan het eind van 1944 op het emplacement te Zutphen werd gebombardeerd, en waarvan de vernietiging ernstige schade in de stad tot gevolg had.

Vliegenplaag houdt aan

14 oktober – Het carillon van de Wijnhuistoren zwijgt nog steeds, want de vliegenplaag houdt aan. Dagelijks wordt er gespoten met een verdelgingsmiddel en vallen er slachtoffers bij honderden. Hoeveel vliegen zich in de toren hebben genesteld, moge hieruit blijken dat men gisteren zeker een

half mud dode insecten met een schopje heeft moeten verwijderen. Zij worden niet alleen aangetroffen in het mechanisme van het uurwerk, doch ook in het zogeheten speelkamertje. Dat zij dáár een toevlucht zoeken, is geen wonder, want in deze ruimte is het heerlijk warm.

HOOR, WIE KLOPT DAAR ...

De Sint en Zwarte Piet zijn het met elkaar eens.

Ze gaan dit jaar weer eerst naar Drieënhuizen,
want die heeft zulke leuke cadeaus voor oud en jong.

Ze zeggen, daar slaag je altijd!

Drieënhuizen heeft 't

Sint-Nicolaas geeft 't

Houtmarkt 46 – Zutphen

Wapenmedaillons voor ramen Dat Bolwerck

15 oktober – Het was **mr. H.B. Tutein Nolthenius, oud-Zutphenaar, die onlangs naar Velp is vertrokken en namens de familie Wilbrenninck aanbod in een venster van de voorgevel van Dat Bolwerck een gebrandschilderd medaillon met het wapen van dit geslacht te laten aanbrengen ter herinnering aan de lange tijd waarin het gebouw door de Wilbrennincks bewoond werd.**

Daar de voorgevel zes vensters telt (dit zijn de ramen in de jeugdbibliotheek), vatte het Wijnhuisfonds het plan op in elk ervan een wapenmedaillon te plaatsen van de bewoners die voor het gebouw 't meest betekend hebben, te weten: mr. Joriën Warninckhof, 'voirsprake' (d.i. procureur) van de stad, die het huis in 1549 bouwde, burgemeester Willem Bueker (gestorven in 1613), het

17de-eeuwse regeringsgeslacht Valck, dr. Diederik Gijsbert Coenraad van Hasselt (1708-1768), mr. Johan Wilbrenninck (1719-1790), schoonzoon van de voorgaande, en zijn afstammelingen, en de 19de-eeuwse wijnkoper Johan Goldenberg.

Dat Bolwerck aan de Zaadmarkt voordat de gebrandschilderde medaillons waren aangebracht. (foto: Stedelijk Museum Zutphen)

Gulden snede

De opdracht werd gegeven aan en uitgevoerd door Johan en Femmy Schilt-Geesink, glazeniers te Laren ('t Gooi). De nazaten van drie families hebben aangeboden de kosten voor hun rekening te nemen; de twee overige families zijn uitgestorven.

Opmerkelijk zijn de schakeringen in de kleuren van de medaillons. Gewerkt werd naar de verhouding van de zogeheten gulden snede. Aanvankelijk leverde het groen, welke kleur veel voorkomt in het wapen van Van Hasselt, moeilijkheden op. Het echtpaar Schilt-Geesink heeft door etsen deze kleur weten te componeren, een systeem dat, in tegenstelling tot het opbrengen van email, beter tegen de tand des tijds bestand is.

De wapenmedaillons zijn naar ontwerp en uitvoering bijzonder goed geslaagd.

Bouw tunnel in Industrieweg vordert gestaag

4 november – In de Industrieweg wordt flink doorgewerkt aan de bouw van Zutphens eerste tunnel, ter vervanging van de tijdelijke onderdoorgang onder de Marsbruggen van de spoorweg Arnhem-Leeuwarden. Deze tunnel wordt een koker van gewapend beton met grondkerende vleugels en een front, tussen de beide hoofdpijlers van de bestaande bruggen, zodat het treinverkeer ongehinderd kan voortgaan. De lengte van de tunnel wordt 16 m en de doorrijhoogte 3,60 m. De werkzaamheden vorderen gestadig. Op het ogenblik is men bezig met het storten van beton voor de bodemplaat.

Van niet minder betekenis is de demping van de Binnengracht van de school in de Polsbroek tot de Martinetsingel. De volksgezondheid is hiermede in sterke

mate gebaat. Dit project wordt in gedeelten uitgevoerd. Telkens wanneer men aan een nieuw stuk begint, wordt de gracht afgedamd, zodat men geen last van het water heeft. Daarna gaat men de fundering heien en de betonsecties leggen. In de Martinetsingel is inmiddels een nieuwe riolering gelegd.

Oosterbegraafplaats krijgt aula

12 november – Enige tijd geleden hechte de raad zijn goedkeuring aan een voorstel van B & W om een aula en een dienstwoning op de Oosterbegraafplaats aan de Voorsterallee te bouwen. Op het ogenblik bevindt zich daar een abri (schuilgelegenheid), die bij teraardebestellingen dienst doet als wachtruimte. Zodra de aula in gebruik genomen wordt, zal dit gebouwtje aan zijn bestemming worden onttrokken en ingericht als kantoorruimte.

De aula dient bij begrafenissen speciaal voor de ontvangst van familieleden, belangstellenden en de kist met het stoffelijk overschot. De auto met het stoffelijk overschot rijdt achter de aula om, waarna de kist aan de achterzijde wordt binnengebracht en opgebaard in een door gordijnen gescheiden ruimte.

Stemmige kleuren

Het gebouw wordt opgetrokken in geelkleurige baksteen, met uitzondering van de kolommen van de pergola aan de linker- en rechterzijde en voor de hoofdingang. Deze worden in beton uitgevoerd en gebouchardeerd. Het inwendige van de diverse ruimten wordt in eenvoudige, stemmige kleuren gehouden. In de aula wordt voorts een harmonium geplaatst. De begraafplaats zal worden aangesloten op de waterleiding en het elektriciteitsnet. Voor de gasvoorziening wordt gebruikgemaakt van gasflessen.

Behalve een aula komt er een dienstwoning voor de opzichter, waardoor er ook buiten de werkuren van het personeel toezicht is. Voor deze woning is een type gekozen, onopvallend in een onderbreking van de hoog opgaande haag, die de begraafplaats omgeeft. Het huis krijgt geen verdieping en biedt een vrij uitzicht op de Voorsterallee.

Stationschef GTW, H.A. de Wilde, 40 jaar in dienst

19 november – Het stationsgebouw van de Gelderse Tramwegen (GTW) aan de Overwelling was dinsdag getooid met de nationale driekleur. De hoofdstations- en depotchef, de heer H.A. de Wilde, herdacht zijn veertigjarig jubileum. Ter gelegenheid hiervan werd de jubilaris des morgens in het ontspanningslokaal van de GTW te Doetinchem gehuldigd.

De directeur der GTW, ir. H. Vis, memoreerde dat de heer De Wilde behoort tot die generatie die na tweederde van het leven in het bijzonder heeft ervaren, wat de overgang van oud naar nieuw betekende.

Hij heeft zichzelf moeten aanpassen en t.a.v. die aanpassing ook leiding gegeven aan het personeel met eigenschappen, die nogal eens aan de felle kant waren. Het bedrijf brengt gespannen omstandigheden mee en bij gespannen naturen vliegen dan de vonken er wel eens af. Zo was het ook bij de jubilaris.

Des middags werd een receptie gehouden in 'De Pauw' te Warnsveld. De jubilaris ontving zo veel geschenken dat hij er bijna achter schuilging. Des avonds volgde nog een feestelijk samenzijn met het personeel.